

Anonymizované znenie

Preklad

C-665/23 – 1

Vec C-665/23

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

9. november 2023

Vnútroštátny súd:

Cour de cassation

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

8. november 2023

Žalobca:

IL

Žalovaná:

Veracash SAS

SK

[*omissis*]

IL, [*omissis*] proti rozsudku Cour d'appel de Paris (Odvolací súd Paríž, Francúzsko) z 3. januára 2022 [*omissis*] ktorý bol vydaný v spore medzi ním a spoločnosťou Veracash, [*omissis*], odporkyňou v konaní o kasačnom opravnom prostriedku.

Na podporu svojej kasačnej sťažnosti žalobca uvádza dva kasačné dôvody.

[*omissis*]

[informácie o priebehu konania]

Skutkový stav a konanie

- 1 Podľa napadnutého rozsudku [*omissis*] zaslala 24. marca 2017 spoločnosť Veracash, v ktorej si IL otvoril vkladový účet v zlate, na jeho adresu novú debetnú a platobnú bankovú kartu. IL tvrdil, že o túto kartu nepožiadal ani mu nebola doručená, pričom od 30. marca do 17. mája 2017 boli z jeho účtu denne uskutočňované výbery, ktoré neautorizoval a podal proti spoločnosti Veracash žalobu o vrátenie a náhradu škody.
- 2 Jeho návrh bol v prvostupňovom a odvolacom konaní zamietnutý najmä z dôvodu, že sa nemohol odvolávať na ustanovenia článku L. 133 – 18 code monétaire et financier (Menový a finančný zákonník), keďže neoznámil sporné transakcie spoločnosti Veracash „bezodkladne“ a „okamžite“.

Pripomnenie uplatnitelných právnych predpisov

- 3 Uplatnitelnými právnymi predpismi sú tie, ktoré boli účinné v čase sporných výberov, a to od 30. marca do 17. mája 2017.

Smernica 2007/64/ES z 13. novembra 2007

- 4 Smernica 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES, obsahuje článok 56 s názvom „Povinnosti užívateľa platobných služieb vo vzťahu k platobným nástrojom“, ktorý stanovuje:

„1. Užívateľ platobných služieb oprávnený na používanie platobného nástroja musí plniť tieto povinnosti:

- a) používať platobný nástroj v súlade s podmienkami upravujúcimi vydávanie a používanie tohto platobného nástroja a

- b) bez zbytočného odkladu oznámiť poskytovateľovi platobných služieb alebo ním určenému subjektu zistenie straty, krádeže alebo zneužitia platobného nástroja alebo jeho neautorizované použitie.

2. Na účely odseku 1 písm. a) musí užívateľ platobných služieb najmä ihneď po získaní platobného nástroja prijať všetky primerané kroky, aby zabezpečil ochranu personalizovaných bezpečnostných prvkov tohto nástroja.“

- 5 Podľa článku 58 tejto smernice s názvom „Oznamovanie neautorizovaných alebo nesprávne vykonaných platobných transakcií“:

„Užívateľ platobných služieb má nárok na nápravu zo strany poskytovateľa platobných služieb len vtedy, ak svojho poskytovateľa platobných služieb bez zbytočného odkladu, a najneskôr do 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu, informuje o tom, že zistil neautorizované alebo nesprávne vykonané platobné transakcie, na základe ktorých mu vzniká nárok na nápravu, vrátane transakcií podľa článku 75, pokiaľ poskytovateľ platobných služieb prípadne neposkytol alebo nesprístupnil informácie o takejto platobnej transakcii v súlade s hlavou III.“

- 6 Článok 60 tejto smernice s názvom „Zodpovednosť poskytovateľa platobných služieb za neautorizované platobné transakcie“, stanovuje:

„1. Členské štáty zabezpečia bez toho, aby bol dotknutý článok 58, aby v prípade neautorizovanej platobnej transakcie poskytovateľ platobných služieb platiteľa okamžite platiteľovi vrátil sumu neautorizovanej platobnej transakcie a ak je to možné, docielil stav na platobnom účte, ktorý by zodpovedal stavu, keby sa neautorizovaná platobná transakcia vôbec nevykonala.

2. Ďalšia finančná náhrada sa môže stanoviť podľa rozhodného práva, ktorým sa riadi zmluvný vzťah medzi platiteľom a jeho poskytovateľom platobných služieb.“

- 7 Podľa článku 61 uvedenej smernice s názvom „Zodpovednosť platiteľa za neautorizované platobné transakcie“:

„1. Odchylne od článku 60 platiteľ zodpovedá za stratu až do maximálnej výšky 150 EUR, ktorá súvisí so všetkými neautorizovanými platobnými transakciami a ktorá je spôsobená použitím strateného alebo odcudzeného platobného nástroja alebo zneužitím platobného nástroja v dôsledku nezabezpečenia personalizovaných bezpečnostných prvkov platiteľom.

2. Platiteľ znáša všetky straty súvisiace s neautorizovanými platobnými transakciami, ak mu vznikli na základe podvodného konania alebo úmyselným nesplnením jednej alebo viacerých jeho povinností podľa článku 56 alebo nesplnením týchto povinností v dôsledku jeho hrubej nedbalosti. V takýchto prípadoch sa neuplatňuje maximálna suma uvedená v odseku 1 tohto článku.

3. V prípadoch, keď platiteľ nekonal podvodne alebo nemal úmysel nesplniť svoje povinnosti podľa článku 56, môžu členské štáty znížiť zodpovednosť uvedenú v odsekoch 1 a 2 tohto článku, pričom zohľadňujú najmä povahu personalizovaných bezpečnostných prvkov platobného nástroja a okolnosti, za ktorých došlo k jeho strate, odcudzeniu alebo zneužitию.

4. Platiteľ neznáša nijaké finančné dôsledky vyplývajúce z použitia strateného, odcudzeného alebo zneužitého platobného nástroja po tom, ako oznamil skutočnosti podľa článku 56 ods. 1 písm. b) okrem prípadov, keď konal podvodným spôsobom.

5. Ak poskytovateľ platobných služieb nezabezpečí primerané prostriedky na splnenie oznamovacej povinnosti týkajúcej sa strateného, odcudzeného alebo zneužitého platobného nástroja, ako sa to vyžaduje podľa článku 57 ods. 1 písm. c), platiteľ nenesie zodpovednosť za finančné dôsledky vyplývajúce z použitia tohto platobného nástroja okrem prípadov, keď konal podvodným spôsobom.“

Vnútroštátne právo

8 Smernica 2007/64/ES bola prebratá do vnútroštátneho práva prostredníctvom ordonnance n° 2009- 866, du 15 juillet 2009 relative aux conditions régissant la fourniture de services de paiement et portant création des établissements de paiement [nariadenie č. 2009- 866 z 15. júla 2009 o podmienkach upravujúcich poskytovanie platobných služieb a o zriadení platobných inštitúcií], ktorým sa najmä vytvorili články L. 133 – 17, L. 133 – 18, L. 133 – 19 a L. 133 – 24 Menového a finančného zákonného preberajúce ustanovenia článkov 56, 58, 60 a 61 smernice.

9 Podľa článku L. 133-17, I Menového a finančného zákonného, zmeneného a doplneného týmto nariadením, „ak sa užívateľ platobných služieb dozvie o strate, krádeži, zneužití alebo akomkoľvek neautorizovanom použití svojho platobného nástroja alebo súvisiacich údajov, bezodkladne o tom informuje svojho poskytovateľa platobných služieb alebo ním určený subjekt, aby mohol byť nástroj zablokovaný.“

10 Podľa článku L. 133 – 18 rovnakého zákonného:

„V prípade neautorizovanej platobnej transakcie, ktorú užívateľ oznamil za podmienok stanovených v článku L. 133- 24, poskytovateľ platobných služieb bezodkladne vráti platiteľovi sumu neautorizovanej platobnej transakcie a ak je to možné, docieli stav na platobnom účte, z ktorého sa finančné prostriedky odpísali, ktorý by zodpovedal stavu, ak by sa neautorizovaná platobná transakcia vôbec nevykonala.

Platiteľ a jeho poskytovateľ platobných služieb sa môžu zmluvne dohodnúť na ďalšej finančnej náhrade.“

11 Podľa článku L. 133 – 19 rovnakého zákonníka:

„I. – V prípade neautorizovanej platobnej transakcie nasledujúcej po strate alebo krádeži platobného nástroja je platiteľ zodpovedný za všetky straty vyplývajúce z použitia tohto nástroja, a to až do výšky 150 EUR pred poskytnutím informácie stanovenej v článku L. 133-17.

Platiteľ však nenesie zodpovednosť v prípade neautorizovanej platobnej transakcie uskutočnenej bez použitia personalizovaných bezpečnostných prvkov.

II. Zodpovednosť platiteľa nevzniká, ak bola neautorizovaná platobná transakcia uskutočnená zneužitím platobného nástroja alebo súvisiacich údajov bez vedomia platiteľa.

Platiteľovi zodpovednosť nevzniká ani v prípade falšovania platobného nástroja, ak mal platiteľ v čase neautorizovanej platobnej operácie platobný nástroj v držbe.

III. Ak poskytovateľ platobných služieb nezabezpečí primerané prostriedky na splnenie oznamovacej povinnosti na účely zablokovania platobného nástroja podľa článku L. 133-17, platiteľ nenesie žiadne finančné dôsledky, pokiaľ sa nedopustil podvodného konania.

IV. – Platiteľ znáša všetky straty súvisiace s neautorizovanými platobnými transakciami, ak mu vznikli na základe podvodného konania alebo úmyselným nesplnením jeho povinností podľa článkov L. 133-16 a L. 133-17 alebo nesplnením týchto povinností v dôsledku jeho hrubej nedbalosti.“

12 Napokon podľa článku L. 133 – 24 uvedeného zákonníka:

„Používateľ platobných služieb je povinný bezodkladne a najneskôr v prekluzívnej lehote 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu označiť svojmu poskytovateľovi platobných služieb neautorizovanú alebo nesprávne vykonanú platobnú transakciu; to neplatí v prípade, že poskytovateľ platobných služieb mu neposkytol alebo nesprístupnil informácie o takejto platobnej transakcii v súlade s kapitolou IV hlavou 1 knihy III.

S výnimkou prípadov, keď je užívateľom fyzická osoba konajúca mimo rámca svojej podnikateľskej činnosti alebo mimo rámca samostatnej zárobkovej činnosti, sa strany môžu rozhodnúť, že sa od ustanovení tohto článku odchýlia.“

Posúdenie dôvodov kasačného opravného prostriedku

O prvej časti druhého kasačného dôvodu

Znenie kasačného dôvodu

- 13 IL namieta, že v rozsudku sa uvádza, že neexistujú dôvody na to, aby bola spoločnosť Veracash uložená povinnosť vrátiť mu 794,513 gramov zlata, prípadne ak to nie je možné, zaplatiť mu jeho hodnotu v eurách a že všetky jeho ostatné nároky sa zamietajú, hoci „užívateľ“ platobných služieb je povinný bezodkladne a najneskôr v prekluzívnej lehote 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu, oznámiť svojmu poskytovateľovi platobných služieb neautorizovanú alebo nesprávne vykonanú platobnú transakciu; to neplatí v prípade, ak mu poskytovateľ platobných služieb neposkytol alebo nesprístupnil informácie o takejto platobnej transakcii [*omissis*]; v prejednávanej veci odvolací súd konštatoval, že IL sa nemôže odvolať na ustanovenia článku L. 133 – 18 Menového a finančného zákonného, keďže užívateľ platobných služieb musí „bezodkladne“ a „okamžite“ oznámiť poskytovateľovi neautorizovanú platobnú transakciu, a že IL nepreukázal, že túto povinnosť splnil, pretože zaslal spoločnosti Veracash formulár na riešenie sporov 23. mája 2017, teda takmer dva mesiace po prvom spornom výbere, pričom užívateľ bankovej karty má na podanie tohto oznámenia trinásť mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu; odvolací súd svojím rozhodnutím porušil článok L. 133 – 24 Menového a finančného zákonného v znení predchádzajúcim nariadeniu č. 2017 – 1242 z 9. augusta 2017.“

Odpoved' Kasačného súdu

Prípustnosť kasačného dôvodu

- 14 [*omissis*].

- 15 [*omissis*].

- 16 Kasačný dôvod je [*omissis*] prípustný.

Dôvodnosť kasačného dôvodu

- 17 Riešenie sporu závisí od toho, či poskytovateľ platobných služieb môže odmietnuť vrátiť sumu neautorizovanej transakcie, ak platiteľ, ktorý túto transakciu oznámil do 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu, tak urobil oneskorene, pričom toto omeškanie nebolo úmyselné ani spôsobené hrubou nedbalivosťou z jeho strany.

- 18 Žalobca [IL] v prvom rade tvrdí, že užívateľ platobnej služby má na oznámenie 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu.

- 19 Žalovaná, spoločnosť Veracash, odpovedala, že ak zákonodarca v článku L. 133 – 24 Menového a finančného zákonníka uložil užívateľovi povinnosť bezodkladne oznámiť neautorizovanú transakciu, pričom stanovil lehotu 13 mesiacov, je to preto, že mal v úmysle stanoviť dve lehoty a lehota 13 mesiacov je konečnou lehotou. Dodáva, že vzhľadom na význam tohto ustanovenia v zmysle systematiky tohto ustanovenia je potrebné, aby užívateľ služby reagoval po zistení nezrovnalosti bezodkladne a oznámil ju svojmu poskytovateľovi služieb.
- 20 Ustanovenia Menového a finančného zákonníka uplatniteľné na spory treba vyklaďať v súlade s článkami smernice 2007/64/CE, ktorej prebratie zabezpečujú.
- 21 Cour de cassation (Kasačný súd) konštatuje, že doslovný výklad článku 58 smernice 2007/64/ES môže viest' k záveru, ako rozhodol odvolací súd, že poskytovateľ platobných služieb je oprávnený odmietnuť vrátiť sumu neautorizovanej platobnej operácie len z dôvodu, že mu ju užívateľ platobných služieb oznámil oneskorene, hoci ju oznánil v lehote 13 mesiacov. Uvádzia, že takýto výklad má oporu v odôvodnení 31 tejto smernice, v ktorom sa na jednej strane uvádzia, že „užívateľ platobných služieb má nárok na nápravu zo strany poskytovateľa platobných služieb len vtedy, ak svojho poskytovateľa platobných služieb bez zbytočného odkladu, a najneskôr do 13 mesiacov odo dňa odpísania z účtu, informuje o tom, že zistil neautorizované alebo nesprávne vykonané platobné transakcie, na základe ktorých mu vzniká nárok na nápravu“, a na druhej strane, že „s cieľom znížiť riziko a dôsledky neautorizovaných alebo nesprávne vykonaných platobných transakcií by mal užívateľ platobných služieb čo najskôr informovať poskytovateľa platobných služieb o každom spore, ktorý sa týka údajne neautorizovaných alebo nesprávne vykonaných platobných transakcií... Ak užívateľ platobných služieb dodrží lehotu pre toto oznámenie, mal by byť schopný uplatniť tieto nároky v rámci premlčacích dôb stanovených podľa vnútrostátneho práva.“
- 22 Taký výklad je ľažko zlúčiteľný s článkom 61 ods. 2 smernice 2007/64/ES, ktorý stanovuje, že platiteľ znáša všetky straty súvisiace s neautorizovanými platobnými transakciami, inými slovami, že je mu odňaté právo na vrátenie najmä vtedy, ak úmyselne alebo v dôsledku jeho hrubej nedbalosti nesplnil jednu alebo viaceré jeho povinností podľa článku 56 tej istej smernice, medzi ktoré patrí povinnosť bezodkladne informovať svojho poskytovateľa platobných služieb o krádeži alebo zneužití platobného nástroja alebo jeho neautorizované použitie. Ak totiž v každom prípade poskytovateľ platobných služieb platiteľa nie je povinný vrátiť platiteľovi sumu neautorizovanej platobnej transakcie, ktorú mu platiteľ oznámil oneskorene, je nepodstatné, či toto omeškanie bolo úmyselné alebo spôsobené hrubou nedbanlivosťou.
- 23 Pri výklade článku 58 smernice 2007/64/ES v rozsudku z 2. septembra 2021, CRCAM (C-337/20, bod 36), Súdny dvor Európskej únie rozhodol, že „užívateľ, ktorý neoznámi svojmu poskytovateľovi platobných služieb neautorizovanú transakciu v lehote 13 mesiacov od jej odpísania z účtu, nemôže uplatňovať zodpovednosť tohto poskytovateľa, a to ani na základe všeobecného práva, a teda

nemôže získať vrátenie tejto neautorizovanej transakcie“, ale nevyjadril sa k dôsledkom nedodržania povinnosti bezodkladne informovať svojho poskytovateľa platobných služieb o tom, že zistil neautorizovanú platobnú transakciu, zo strany platiteľa.

- 24 Hoci Cour de cassation (Kasačný súd) vníma záujem motivovať platiteľa k tomu, aby pri informovaní svojho poskytovateľa platobných služieb konal s náležitou starostlivosťou, vzhľadom na článok 61 ods. 2 smernice 2007/64/ES sa domnieva, že normotvorca Únie nemal v úmysle sankcionovať akékoľvek omeškanie, bez ohľadu na okolnosti, úplným odňatím práva platiteľa na vrátenie. Prikláňa sa k výkladu tejto smernice v tom zmysle, že okrem prípadu podvodného konania platiteľa a oznámenia, ku ktorému došlo po uplynutí lehoty 13 mesiacov, skutočnosť, že platiteľ oneskorene oznámi svojmu poskytovateľovi platobných služieb stratu, krádež, zneužitie alebo akékoľvek neautorizované použitie svojho platobného nástroja, nemá vplyv na jeho právo na vrátenie strát súvisiacich s neautorizovaným transakciami, ktorým by v prípade bezodkladného oznámenia nebolo možné predísť, a že platiteľovi možno odňať právo na vrátenie len strát súvisiacich s neautorizovanými transakciami, ktorým bolo možné zabrániť včasnym bezodkladným oznámením, a to za predpokladu, že oneskorené oznámenie bolo úmyselné alebo bolo spôsobené jeho hrubou nedbanlivosťou.
- 25 Keďže však presný výklad článkov 56, 58, 60 a 61 smernice 2007/64/ES nie je jednoznačný, treba prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru prejudiciálne otázky uvedené vo výroku tohto rozsudku.

Z TÝCHTO DÔVODOV Cour de cassation (Kasačný súd):

so zreteľom na článok 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie;

predkladá Súdnemu dvoru Európskej únie tieto prejudiciálne otázky:

- „1. Majú sa články 56, 58, 60 a 61 smernice 2007/64/ES z 13. novembra 2007 o platobných službách na vnútornom trhu, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice 97/7/ES, 2002/65/ES, 2005/60/ES a 2006/48/ES a ktorou sa zrušuje smernica 97/5/ES, vyklaňať v tom zmysle, že platiteľovi je odňaté právo na vrátenie sumy neautorizovanej transakcie, ak oneskorene oznámi svojmu poskytovateľovi platobných služieb neautorizovanú platobnú transakciu, hoci tak urobil do 13 mesiacov odo dňa odpísania finančných prostriedkov z účtu?
2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázkou, je odňatie práva platiteľa na vrátenie podmienené skutočnosťou, že omeškanie oznámenia bolo úmyselné alebo bolo spôsobené hrubou nedbanlivosťou platiteľa?
3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázkou, je platiteľovi odňaté právo na vrátenie všetkých neautorizovaných transakcií alebo len tých, ktorým sa dalo zabrániť, ak by sa oznámenie neuskutočnilo oneskorene?“

[*omissis*]